

ՀԱՆԵԼՈՒԿՆԵՐ

1 (1150). ԵՐԿԻՆ-ՔՆ ՈՒ ԱՍՏՂԵՐԸ

Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Կյոմշի կաշին ծալվիլ չի,
Կեսար քարերը եմբարվիլ չի¹:

2 (1151). ԼՈՒՄԻՆԸ

Էն ի՞նչն ա.
Քրիստոսից առաջ օնկու ա,
Բայց դեռ քառասունը չկա:

3 (1152). ԱՐԵԳԱՎԿՆ ՈՒ ԼՈՒՄԻՆԸ

ա) Էրկու ախապեր են,
Սինը քըշերն ա շրջըմ, սրսը ցիրեկը:

4 (1153).

բ) Էն ի՞նչ ա, ինչ.
Լար ու լար, էրգասն ու լար,
Քշեր-ցիրեկ էրկու կաքավ,
Քյանալ-կյալ էտ լսրի վլուվի:

5 (1154) ԱՐԵԳԱՎԿՅ

Սի մարթ կա,
Ամրող աշխարին նա տենըմ ա:

6 (1155). ԵՐԿԻՆ-ՔԻՆ ՍՅՈՒՆ, ԾՈՎԻՆ ԾԱԾԿՈՑ, ԶՈՐՈՒՆ՝ ԾՆՈՒՆԴ

Ըստծանից իրեքը պակաս:

¹ Համշադիմում, ինչպես անցյալում հայոց շատ գավառներում, սովորաբար եամելուկը եամելու ժամանակ խաղի մասնակիցներից նրանք, ովքեր պեար է գոշակեն եամելուկի պատասխանը, եամելուկ առաջարկողից որևէ բան են պատաճում, ապա ասում պատասխանը: Օրինակ. «Հիմա բացատրությունը ասե՞մ: Դե մի քաղաք ավերիմձ՝ ասեմ: Առանցքադար տայու յեմ ասի: – Ասում է բանասաց Հ. Դարրիմյանը:

– Առկվան քեզ:

– Լավ: Ուտեմ քու Սոսկվան, հարմեմ, մաշեմ. քու Սոսկվան: Էնտեղից սավառնակով զամ եասնեմ. Երեան: Կոմշի կաշին երկիմքն ա, էտ քարերն էլ, որ եմբարվիլ չի էտ էլ ասաղերն են» (Ճանոր. բանահակարի):

7 (1156). ԵՐԿԻՆ-ՔԻՆ ՍՅՈՒՆ, ԱՍՏՂԵՐԻՆ ՀԱՇԻՎ, ԾՈՎԻՆ ԾԱԾԿՈՑ

Սի դուշ կա,
Պատըմ ա, պոտըմ ա երկնքըմը,
Իրեք պան չի քընըմ:

8 (1157). ՔԱՄԻՆ

Ոտներ չունի ման ա կյալի,
Պերան չունի խոաըմ ա:

9 (1158). ՏԱՐԻՆ, ԱՄԻՄՆԵՐԸ, ՕՐԵՐԸ

Սի ծառ ունեմ, տասներկու ճյուղ ունի,
Ամեն ճյուղին եռեսուն ալիրե:

10 (1159). ԳԵՏԸ ԵՎ ԿԱՍՈՒՐՁԸ

ա) Էն ի՞նչ ա, ինչը.
Ծին քյնաց, քամքը մնաց:

11 (1160).

բ) Էրգան էրեց,
Կյանիկը կարճ:

12 (1161). ԳԵՏԸ

Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Ա՛ լար ու բար, էրգան լար,
Քշեր ու ցերեկ քյնալ դի կալ:

13 (1162). ՍԱՌԱԽՅՅԸ

Քար եմ, թե քար չեմ,
Արևն ըլավ կըեալչեմ:

14 (1163). ՕՉԱԽՅՅԸ

Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Քու մերը քշերով վեր կենա,
Կարմիր բոխմեն սյան անի:

15 (1164). ՍՏՎԵՐԸ

Էն ի՞նչն ա.
Քյնըմ եմ՝ քյնըմ ա,

Կադնըմ եմ՝ կաղնըմ ա,
Պար եմ լյալի՝ պար ա լյալի:

16 (1165). ԿՐԱԿՆ ՈՒ ԾՈՒԽԸ

Են ի՞նչն ա, ինչ.
Կարմիր իւալին,
Սև իւալու ելնա ա ըլրմ:

17 (1166). ԾՈՒԽՆ ՈՒ ՎԱՌ-ԱՐՄԻՆՔ

– Ա կեռմեռ, ետ ո՞ր ես քյնըմ:
– Ա պորտըտ ծակ, քեզ ի՞նչ կա:

18 (1167). ԱՅԳԻ

Չու տատունց մի կսվ ունեն,
Տարենը մեեա կիթ կկյա:

19 (1168). ԽԱՂՈՂԻ ՎԱԶՐ

Այ եանդին ա, եանդին ա,
Պոզերը ըսպղեանդին ա,
Տարենը մեեա կիթ կկյա,
Ինքը ելա եանդին ա:

20 (1169). ԾԱՌ, ՎԱԶՐ, ԳԻՒԻՆ, ՕՂԻՆ

Են ի՞նչն ա.
Դուզ եեր, ծուռ մեր,
Խերսնը քիր, զիշ ախակեր:

21 (1170). ՎԱԶՐ, ԽԵՂՄԱՐՔ,
ԽԱՂՈՂԻ, ԳԻՒԻՆ

Են ի՞նչն ա.
Կեռը՝ մեր, ցիցը՝ եեր,
Սովրան քիր,
Չար ախակեր:

22 (1171). ԱՅԳԻՆ, ՎԱԶՐ

Սի կով ունեմ, եանդին ա,
Պոզերը կրորմանդին ա,
Տարենը մեետ կիթ կկյա,
Ինքը տոսու ելա եանդին ա:

23 (1172). ԽԱՂՈՂԻ ՎԱԶՐ

Կեռ եեր,
Կոլունգ մեր,
Սամար իւաթուն,
Ծեկ ախակեր:

24 (1173). ՄՐԳԱՏՈՒ ԾԱՌ.

Ծուլ ըլեմ՝ շալակըտ ըլեմ,
Ժաժ տամ քեզ,
Թըփըեարեմ քեզ,
Դնջանաս տոն,
Կշտանամ ես:

25 (1174). ԹԶԵՒԻՆ

Ե՞ն որ ծառն ա, որ առանց
ծախկիլու բերք ա աալի:

26 (1175). ՆՈՒՌԸ

ա) Սի պարեան՝ շեղճով լիգը:

27 (1176).

բ) Են ի՞նչն ա, ինչը.
Պիծի բորոն,
Պեծով լիգը:

28 (1177).

զ) Իծի բորոն,
Պիծի բորոն,
Սի բորոն պըծըփիտիկ:

29 (1178).

դ) Հալ անեմ, եապատ անեմ,
Կարմիր ուլերը նի անեմ:

30 (1179). ԿԱՂԻՆԸ

Պապը ծառին,
Չալվարը կեցին:

31 (1180). ԴԱՓՆՈՒ ՏԵՐԵՎ

Են ի՞նչն ա, եռամ ուուըմ չեն,
Էփածն էլ դեն են քըլըմ:

32 (1181). ՄՈՇՐ

ա) Են ի՞նչն ա, ինչը.
Սիպտակ եինեմ,
Կանաչ կյործեմ,
Կարմիր քել տամ,
Սև հնձեմ:

33 (1182).

բ) Սիստակ եինեմ,
Կարմիր կյործեմ,
Աև կտրեմ:

34 (1183).

գ) Կանաչ եինեմ,
Կարմիր թել տամ,
Աև կտրեմ:

35 (1184).

դ) Սիստակ եինեմ,
Կարմիր թել տամ,
Աև կտրեմ:

36 (1185). ԶԿԵՌԸ

ա) Պապը սարին,
Կեչը կրտարին:

37 (1186).

բ) ճպռոտ եսվր՝ թառին:

38 (1187).

գ) Հավը թառին,
ճպռոտը վղնոին:

39 (1188). ՀՌՆԸ

Տեղին եինեմ,
Կանաչ թել տամ,
Կարմիր կտրեմ:

40 (1189). ՄԱՍՈՒՐԸ

ա) Կարմիր պուլիկ,
ճպռոտ սիրեկ,
Մեչը լիքը կորեկ:

41 (1190).

բ) Կարմիր պուլիկ,
Ըոեխը սև սիրեկած:

42 (1191). ՎԱՐՈՒՆԳԸ

Ամեն ընչի եասածն ա լավը,
Սի պանի իակը:

43 (1192). ԳԱԶԱՐԸ

Տեղին ախկին,
Տափի սակին:

44 (1193). ՍՈԽԸ

Մորթողը լաց ա րլմ,
Մորթվողը լաց չի րլմ:

45 (1194). ՄԻՆԳՐՈՒԿԸ

Ըոավոտը՝ բբեխա,
Կրսօրին՝ եարսը,
Ըրուգունը՝ պառավ կնիկ:

46 (1195). ԿԱՊԱՄՐԻ ԹԹՎԼ ՏԱԿԱՌԸ

Փորս փորիա տընեմ,
Չոր նի կոխեմ,
Թաց եանեմ:

47 (1196). ԱԵՐՄԸ

Բոնեմ ափով,
Տամ տափով,
Մեռնի տարով,
Հետ կյա բարով:

48 (1197). ՑՈՐԵՆԸ

Նանը ըրօրոցըմր,
Ախչիկը առւս ա եկել:

49 (1198). ԵԳԻՊՏԱՅՑՈՐԵՆԸ

Էն ի՞նչն ա.
Կլեար ուտըմ ես,
Մեչը դեն քցըմ:

50 (1199). ԱՐԵՎԱՆԱՂԻԿԸ

Իմ տատունց եարսի կյուխը փընջած:

51 (1200). ԿՈՎԸ

Չորս կախիկ,
Չորս կոփիկ,
Երկու ցրցիկ,
Երկու իրշիկ,
Երկու սլըզիկ,
Սի տըմբտըմրիկ, ի՞նչն ա:

52 (1201). ԿՈՎԻ ՊՏՈՒԿՆԵՐԸ

Մի ծովրմ չորս ախապեր ճուր են վեր ածըմ:

53 (1202). ԱԱՆՉՆ ՈՒ ԶԻՆ

Լարը քաշեմ,
Սարը կյան:

54 (1203). ԶԻՈՒ ՈՏՔԸ

Մսա Պուլիկ
Ուկուա սիրեկ:

55 (1204). ԶԻՈՒ ՈՏՔԸ ԵՎ ՊԱՅՏԸ

Մսա պուլիկ,
Ըրկարա սիրեկ:

56 (1205). ԶԻՈՒ ԹԱՄԱԾ

Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Ծիուցը պանցրն ա,
Շանից քաշ ա:

57 (1206). ԽՈՉԸ

Մի իտրոմ իտոտ,
Կոհիկը ցիոտ:

58 (1207). ԴԴՈՒՄՆ ՈՒ ԽՈՉԸ

Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Տրողեղոլը չփարի աակին,
Խղնդիսընդիկը ըխարեարրմը:

59 (1208). ԿՐԻՌ

Տակը քար ա՝ քար չի,
Կլյուխը քար ա՝ քար չի,
Խոռա կուսի՝ կով չի,
Ծու կածի՝ հավ չի:

60 (1209). ՕՉՆ ՈՒ ՆԱՊԱՍՏԱԿԸ

Սըղամ քոլը,
Չափ տընեմ ծորը:

61 (1210). ԶՈՒԿԸ

Կետն ը եր քյարվան,
Կետն ը վեր քյարվան,
Ո՞նչ իսոտ ա ուտըմ, ո՞նչ տարման,
Նա ի՞նչ ա:

62 (1211). ՄՄԻԿԸ ԵՎ ԲՈՒՅՆԸ

Հողա լուլա,
Սըսա գյուլա:

63 (1212). ԱՔՍԴԱԳԸ

ա) Ոչ չարիս ունի, ոչ ակը
Հիշեցնում է ժամանակը:

64 (1213).

բ) Էն ի՞նչն ա.
Հողն ասըմ ա. – Մի կենդանի կա,
Վըեր եպարտ ա ման կյալի իմ վրա:

65 (1214). ԱՔԼՈՐԻ ԿԱՏԱՐԸ

Առանց տորուն կարմիր արած,
Առանց տանակ խըզխըզորած:

66 (1215). ՀԱՎՆ ՈՒ ԶՈՒՆ

Ծնչափորից անշունչ ա եասիլ կյալի,
Անշունչից՝ շնչափոր:

67 (1216). ՀԱՎԻ ՔԱՐՃԻԿԸ

Սմեն ընչի դրսից են կըլտըմ,
Մի պանի է՝ մեչից:

68 (1217). ԶՈՒՆ

Մի ճաշ կա,
Էփիլիս տեղը ինչքան վըեր աղ ածես,
Պեսկ ա ուտիլս էլ աղ ածես:

69 (1218). ԿԱՂՍԴԱԿԸ

ա) Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Էրգան ա իլկի նման,
Պլոյիկ ա պսլիկ նման,
Սև ա սաթի նման,
Սիպտակ ա կաթի նման:

70 (1219).

բ) Են ի՞նչն ա,
Սև ա սաքի նման,
Սիալուակ ա կաքի նման:
Տուճիկ ա ոստի նման,
Երկար ա իլկի նման:

71 (1220). ՉԱՐԹԸ

Երգան ա իլիլի նման,
Տուճիկ ա պսլկի նման,
Սիալուակ ա կաքի նման:

72 (1221). ԱԳՐԱՎԸ

Պասզը ծատին
Կյազն առին:

73 (1222). ԹԱՑ ԾԱՌԻ ՎՐԱ

Ակուավը անձրևից եեառ
Ընչի՞ վրա ա վեր կալի:

74 (1223). ՄԵՊՈՒՆ

Են ի՞նչն ա, ինչը.
Քլնըմ ա, քյնըմ եեա չունի,
Յորդա ա քյնըմ՝ քոզ չունի,
Մեր ունի, եեր չունի:

75 (1224). ՄՈՐԵԽԸ

Էծի բուրլի բուխարի
Դիզը՝ բլդան բուխարի:

76 (1225). ՄՐՋՅՈՒՆԸ

Սի սուրու ոչխար ունեմ, ամրող ժողովուրթինն ա,
Բայց ոչ կելն ա ուտըմ, ոչ էլ քալսն են տանըմ:

77 (1226). ՄՐՋՆԱՌՅԸ

Հազար կյլուխ ոխճար կտանի,
Սի իտըմ իտտ չի տանի:

78 (1227). ԱՄՆԻՆ ՈՒ ՈԶԻԼԸ

Սև սլիկը սաըն բլսվ,
Անեամբուրթը վեր ալիրուց:

79 (1228). ՄԱՐԴԸ

Ըոսավուտը չորս ոտով,
Կրսօրին՝ երկու,
Ըրուզունը՝ իրեք:

80 (1229). ԿՈՒՐԾՔԸ ԵՎ ՄԱՅՐԱԿԱՆ ԿԱԹԸ

Են ի՞նչն ա.
Աշխարեղմ մի մարթ չկա վըեր էտ պանը չսիրի,
Բայց վե՛չ տանակով կտըլմ են,
Վե՛չ էլ սեղանին են տընըմ:

81 (1230). ՀՊԻ ԿԻՆՐ ԵՐԵԽԱԾ ԳՐԿԻՆ

Սի կարմունջ իրեք եռքի են անցնըմ:
Մեկը տենըմ՝ անցնըմ ա,
Մյուսը տենըմ ա, չի քայլը՝ անցնըմ ա,
Երրուղը ոչ տենըմ ա, ոչ քայլը ա, քայց անցնըմ ա:

82 (1231). ՀԱՐՍԱՎՆԻՔ

Ոկանոց, ուլպրտանոց
Վըրդըվերան շըլիկոց:

83 (1232). ՄԱԶԵՐԸ

ա) Են ի՞նչն ա.
Հնձեմ, ենձածը քափեմ:

84 (1233).

բ) Հախը տալիս ես,
Հնձիլ տալի,
Հնձածը դեն ածըմ:

85 (1234). ԱՉՔԵՐԸ

ա) Երկու ախակեր են մի սարի եետւըմ,
Իրար եետւից վազըմ են, վազըմ չեն եասնըմ:

86 (1235).

բ) Են ի՞նչն ա, ինչ.
Մսա պուխիկ,
Մազա սիրեկ:

87 (1236).

գ) Են ի՞նչն ա, ինչ.
Երկու ահապեր իրար տենըմ չեն:

² Դիզ – ծունկ (ծանոր. քանասացի):

88 (1237).

դ) Երկու հիլի մի դոշըմ:

89 (1238). ԱՉՔ ՈՒ ԹԱՐԹԻՉ

ա) Սազա սրահ,
Օսկա տուն:

90 (1239).

բ) Սազա տուն,
Սազա սրահ:

91 (1240). ՀՈՆՔԵՐԸ

Երկու գյողակ³,
Մի դոշըմ վեր ընգած:

92 (1241). ՔԻԹԸ

ա) Երկու օքախ,
Մի սնանի:

93 (1242).

բ) Երկու կյոմ,
Մի սնանի:

94 (1243). ՔԻԹՆ ՈՒ ԱՉՔԵՐԸ

Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Մի սար կա,
Երկու ախապեր կարրմ չեն իրար տեման:

95 (1244). ՔԵՐԱՆԸ

Մի պտրիան՝ սեպով լիզը:

96 (1245). ՔԵՐԱՆՆ ՈՒ ԱՏԱՄՆԵՐԸ

Մի մսրազ,
Մեջը լիքը ուրազ:

97 (1246). ԱՏԱՄՆԵՐԸ

ա) Պեծապրտիան, շեղզով լիքը:

98 (1247).

բ) Մի կյոմ լիքը թափսուլ վըխճարնի:

99 (1248). ԼԵԶՈՒՆ

Թուրքի աղեն պտրիանըմը
Չլիի ա տալի:

100 (1249). ԾՐԹԱԿՆՔՆԵՐԸ

ա) Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Ասըմ եմ ե՛, ե՛, կյալիս չի,
Ասըմ եմ մի՛ կյան, մի՛ կյան, կյալիս ա:

101 (1250).

բ) Ասըմ եմ քյնա, քյնա՝ քյնըմ չի,
Ասըմ եմ կյան մի, կյալ մի՛ կյալիս ա:

102 (1251). ԿՈՒՐԾՔԸ

ա) Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Երկու պուլ մի դոշըմ վեր բնգւսծ:

103 (1252).

բ) Էն ի՞նչն ա.
Երկու շամամ մի դոշըմ:

104 (1253). ՔԱԶՈՒԿՅ, ՉԵՌ-ՔԸ, ՄԱՏՆԵՐԸ

Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Մի ծառ, ծառի կլիսին մի կալ,
Կալի կլիսին եինգ շմալ:

105 (1254). ՄԱՏՆԵՐԸ ԵՎ ԵԳՈՒՆԳՆԵՐԸ

ա) Իմ եերանց տասր կով ունեն,
Տասն ել թափալ:

106 (1255).

բ) Էն ի՞նչն ա.
Տասր անասուն ունես,
Տասի եաքին ել ծաղիկ:

107 (1256). ՄԱՏՆ ՈՒ ՄԱՏԱՒԻՆ

Մսա շամփուր,
Երկութա իրոված:

³ Գյողակ (շաբու) – պարան (ծանոթ. թանասացի):

108 (1257). ՄԻՏՔԸ

ա) Են ի՞նչն ա, ինչը.
Ըստի նսանմ,
Ըրևան հնձեմ:

109 (1258).

բ) Են ի՞նչն ա, ինչը.
Ըստի չոքեմ,
Ըրևան ճուր խմեմ:

110 (1259). ԽԱՇԻԼԸ ԵՎ ՅՈՒՂԸ

Ալու բալու,
Սեղ գյոլու:

111 (1260). ՄԵՂՄԱՀԱՅԸ

Են ի՞նչն ա.
Անճուր ճաղաց,
Սնկրակ պաղարճ:

112 (1261). ԳԻՆԻՆ

Են ի՞նչն ա.
Բոլորն էլ սիրըն են,
Բայց վերջըն շաշվըն են:

113 (1262). ԳԻՆՈՒ ԿԱՐԱՍԸ

Են ի՞նչն ա.
Կարմիր բուղեն,
Տափի տակին կյոռըն ա:

114 (1263). ԾԽԱԽՈՏԸ

Քանի ծըքես կըկարճանա:

115 (1264). ԾԽԱՄՈՒԹԸ

Պիծի բուրլի բուխարի:

116 (1265). ԳԼԽԱՐԿԸ

Են ի՞նչն ա,
Փրսվեր տընեմ լցվի,
Դվեր տընեմ տըրտակվի:

117 (1266). ՏՐԵԽ, ՈՏՆԱՎՄԱՆ

ա) Իմ ախազերը տանի չքել ըրուգուն
հանդերը ման ածի՝ ման,
Պիրի տըռան տակին վեր ածի:

118 (1267).

բ) Կապում եմ քյնըմ ա,
Պաց եմ տալի՝ մնրմ ա:

119 (1268).

գ) Են ի՞նչն ա.
Որ կապես կըյնա,
Որ սյաց թողես կընի:

120 (1269).

դ) Քյնըմ ա սաղ աշխարը ման կյալի,
Ըրուգունը պյալը տըռան տակին վեր ընգնըմ:

121 (1270). ԿՐՎԱՎԿՈՇԻԿԸ

Սեղ կարմիր,
Տուսը սե:

122 (1271). ՉՈՒԹԸ

Սի իտզ կըողկեռ ա անրմ:

123 (1272). ԽԱՅԼԻ ԱՆԻՎԸ

ա) Տասներկու ծի մի սլիքից կասկած,
Սի թամքով էլ թամքած:

124 (1273).

բ) Տարին սլիլոր իրար եղնա վազ են տալի,
Իրսնըն չեն:

125 (1274). ԳԵՐԱՎԵԴԻՆ

Տա, աա, տա, տա սու ա կյալի,
Սարի սըմբուլ վեր ա տալի,
Վրետներ չունի ման ա կյալի,
Ըոեին չունի կու ա տալի:

126 (1275). ԳՈՐԳԸ

Հազար ասեմ, հազար տասեմ,
Հազար կեղ տու, վրեր քեյ ասեմ:

127 (1276). ԾԱԼ ԳՈՐԾԵԼՈՒ ՇԼԿԱՀՈՐԸ

Թուրքի տղեն վազեվազ,
Կյոսիկ ունի քառասուն կյան:

128 (1277). ԴԱՐԲՆԻ ՓՈՒՔՄԸ

Հանիր ունի, ջան չունի,
Որ մորքես արին չունի:

129 (1278). ՍԱՆԴԵՐՔԸ

ա) Կյորիտ նստեմ,
Սրութրու քաշեմ:

130 (1279).

բ) Շեքըմս արնես,
Թաքերիտ առնես:

131 (1280).

գ) Էն ի՞նչն ա.
Տասը մատը քու մերը չափար աճի:

132 (1281). ՇԱԽԱՐԱԿԸ

ա) Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Լոխ փետից.
Կ...ը էրկութից:

133 (1282).

բ) Տըզ, տրգ մրննաքա,
Չիմ փետ, մինն բրկաքա:

134 (1283). ՇԱԽԱՐԱԿՆ ՈՒ ԻԼԻԿԸ

Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Շունք հաշի,
Դուդեն ուռչի:

135 (1284). ԳՈՒԼՊԱՅԻ ՄԼԵՐԸ

ա) Հինգ ախաղեր են,
Տարին պիլոր իրար եղնա մազ են տալի,
Իրար եղսնըմ չեն:

136 (1285).

բ) Հինգ ախաղեր մի տեղ չափար են անըմ:

137 (1286). ԱՍԵՂԸ

Կուճուր ախչիկ,
Պնսնը շատ:

138 (1287). ԹԵԼՆ ՈՒ ԱՍԵՂԸ

Լաստեմ, ծակն ը վեր տամ:

139 (1288). ՄԿՐԱԾԸ

ա) Էն ի՞նչն ա, որ
Սատներս կոխըմ եմ ոոր
Արուծ ա անըմ:

140 (1289).

բ) Իմ տատունց մի կով ունեն,
Սատներս որ քամակն եմ կոխըմ
Արուծ ա անըմ:

141 (1290). ԵՐԿՎՆՔԸ

ա) Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Տափակը արփակին,
Կաղնածր ծակին:

142 (1291).

բ) Նապաստակ, քարի վաստակ,
Քանի վազ տաս,
Փորրտ տարտակ:

143 (1292).

գ) Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Մի տախտըմ էրկու էշ
Իրար ուեխ են կլոծըմ:

144 (1293).

դ) Էրկու էշ մի ծորլըմ իրար լուեխ են կլոծըմ:

145 (1294). ԽՆՈՑԻ

Իմ եերանց մի կով ունեն,
Պորտովն ա ճրաքուն ըրկըմ:

146 (1295). ԽՆԱՅԻ, ԿԱՐԱԳ.

Փետա կլոլակ,
Մազա ճլղանք,
Սիայտակ մըրբավոր,
Տեղին թաքավոր:

147 (1296). ՄԱՂԵ

Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Կուճուը ասոսծ,
Ծուն ա կյալի:

148 (1297). ՄԱՂՆ ՈՒ ԱԼՅՈՒՔ

Էրճ էրի տակին,
Ծին ա կյալի:

149 (1298). ԹՌՆՐԻ ԽԱԶԵՐԿԱԹԵ

Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Երգան էրեց, քիթը կեռ,
Նա եանի, տու կեր:

150 (1299). ԵՌԱՏԱՆԻՆ ՈՒ ԿԱԹՄԱՆ

Ասլանը չոքի,
Արարը նի բլի:

151 (1300). ԵՌԱՏԱՆԻՆ

Հատի պուպուգ, ընոլի պուպուգ, չիօվիգի:

152 (1301). ԻՆՔՆԱԵՌԵ

ա) Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Վերևը ծակ, ներքեւը ծակ.
Մեջը ճուր ու կրակ:

153 (1302).

բ) Վերևից երդիկ,
Ներքից դժնակ,
Մեջ տեղը ջուր ու կրակ:

154 (1303). ԿՈՒԺԵ

Էն ի՞նչն ա, ինչ.
Քու մերը քշերով վեր կենա,
Կարմիք քուզեն շալսկը ըլի:

155 (1304). ՇԵՐԵՓԸ

Ինքը զյուլմը,
Հաքին չոլմը:

156 (1305). ԳԴԱԼԸ

ա) Ալ կընգրդիկ, չալ կընգրդիկ,
Քանի պեռնեմ, տար կընգրդիկ:

157 (1306).

բ) Ալ եզր, չալ եզր,
Քանի բարցեմ, տար եզր:

158 (1307). ՇՐԱԳԸ

ա) Սի գյու կա,
Գյուլի միշին մի օց,
Օցի պերանին մի լոա:

159 (1308).

բ) Էն ի՞նչն ա,
Կարմիր աղիք,
Ծերը՝ ծաղիկ:

160 (1309). ԼԱՄՊԸ

Էն ի՞նչն ա.
Հուփի եմ տալի եափոռվըս մին,
Պնաց եմ տալի ըշխարովը մին:

161 (1310). ԼՈՒՑԿԻՆ

Էն ի՞նչն ա,
Սի յաքաղ լիզը ոչխար,
Որը տուս ա կյանի՝ սատկըմ ա:

162 (1311). ՄՆԿՈՊՄԱՆԸ

ա) Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Քշերը դառակաշ
Ցիրեկը իսանըմ:

163 (1312).

բ) Քշերը ծառա եմ,
Ցիրեկը աղա եմ:

164 (1313). ԱՎԵԼԸ

ա) Հանդին եալսւ
Տանը հարամ:

165 (1314).

բ) Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Ըստի պուպուզ, ընդի պուպուզ,
Տըռան տակին չիգրիզի:

166 (1315).

գ) Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Ցիրեկը դրավաշ,
Քշերը խանըմ:

167 (1316). ԿՇԵՌ-ՔԸ

Աք տամ, բաք տասմ,
Քյաքուլոտ ծիք տամ:

168 (1317). Դ-ՈՒ-Ը

Էն ի՞նչն ա.
Ջնըմ ա, կյալի,
Տեղը դուզ կաղնըմ:

169 (1318). ՓՈՒ-Ը

ա) Ղաքիտ կաղնեմ,
Ծակըտ խառնեմ:

170 (1319).

բ) Ղաքիտ կաղնեմ,
Ըուեխըտ խստնեմ:

171 (1320). ԹՐԱՎԱՅՐԸ

Երկու էշ մի ծոքըմ խըռանչըմ եմ:

172 (1321). ԶՐԱՎԱՅՐԱՔՄԸ

Էն ի՞նչն ա.
Ջնըմ ա, քյնըմ ա,
Տատ իրան տեղը:

173 (1322). ԿԱՐՏԱՖԵՒԼԻ ՀՈՐԸ

Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Քանի կտրըմ ես՝ էրգմանըմ ա,
Քանի տաշըմ ես՝ ելստանըմ ա:

174 (1323). ԳԻՐՔԸ

Հարուր ասեմ,
Հարուր տսաեմ,
Հարուր շեմ տուր,
Որ քեզ ասեմ:

175 (1324). ԳԻՐԸ

Սիստակ տաշու,
Սև սերմը,
Զերքով ցանեմ,
Աչքով ենձեմ:

176 (1325). Թ-ՈՒ-ՂԸ

ա) Աստծանի մի պան ա վեր ընգնըմ,
Կըրմնջին տալիս ա՝ կոտրըմ չի,
Ճրին տալիս ա՝ կտորըմ ա:

177 (1326).

բ) Երգնքիցը կարրմ ա՝ կուտրըմ չի,
Կըրմնջիցը վեր ընգավ՝ կստրըմ ա:

178 (1327). ՆԱՍՄԿԸ

Էն ի՞նչն ա.
Լոն ծրտեց կարպեալին,
Խանքարը քյնաց վարպեալին:

179 (1328). ՔԱՐՏԵԶԸ

Ծով ա՝ ճուր չկա,
Ցամաք ա՝ հող չկա,
Զաղաք ա՝ տուն չկա:

180 (1329). ԾՎԻՆ

Դիիին, դիիին,
Ընգնա խիիին:

181 (1330). ԹՄՐՈՒԿԸ

ա) Սարեր-ծորեր ծեն կտա,
Անորի փորով տուն կկյա:

182 (1331).

բ) Սարին, ծորին ծեն կըտա,
Փոքր տարտակ տուն կըյա:

183 (1332). ՄԱԶԲ

ա) Ալալն - բալալն,
Տար խաղ արա,
Դի կախ արա:

184 (1333).

բ) Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Վեր եմ ունըմ՝ լաց ա ըլըմ,
Վեր եմ տնըմ՝ տազ ա անըմ:

185 (1334).

գ) Էն ի՞նչն ա.
Քանի ըրօրըմ ես, լաց ա ըլըմ,
Բրախըմ ես՝ ծենը կտրըմ տ:

186 (1335). ՏՐԱԿՏՈՐԸ

Արքնացնըմ ես՝ արագ-արագ վազըմ ա,
Հետոն էլ ետզըմ տ:

187 (1336). ԺԱՄԱՅՈՒՅՑԻ ՍԼԱՔՆԵՐԸ

Էն ի՞նչն ա, ինչը.
Էրկու ախպեր իրտը եղնտ
Վազ են տալի, եասնըմ շեն:

188 (1337). ԽԱԴԻՈ

Էն ի՞նչն տ,
Պատը կմշշտըմ ես,
Մասկիան եեարտ զրից ա անըմ:

189 (1338). ԷԼԵԿՏՐԱԿԱՆ ԶԱՆԳԸ

Մատըս տնեմ պորտիտ՝ խրխնջաս:

190 (1339). ՀՐԱՅԱՆԸ

Էն ի՞նչն ա.
Էրկաթա մեռել,
Փետա դութիկ:

191 (1340). ՀՐԱՅԱՆԸ ԵՎ ԳՆԴԱԿԸ

Կովը պոռանչի,
Ֆորքը փախչի:

192 (1341). ԹՈՒԻՐԸ

Սև սրտամա,
Պացըը տան տ,
Մութը տեղ ա,
Ըրճատեր տ:

193 (1342). ԶԱՆԳԸ ԵՎ ԷԿԵՂԵՑԻՆ

Էն ի՞նչ տ.
Զըրնգ-զըրնգ զրիսանա,
Մեշը լիզը բրիսանա:

194 (1343). ՆՇԽԱՐՔԸ

Պունգուլը, պունգուլը մի շաեի,
Կեսը կե, կեսը պաեի:

195 (1344). ՄԵԾ ՊԱՍԻ ԵՎ ԶԱՏԻԿ

Էրգան աղիք,
Ծերը ծաղիկ: